

List Ojca Świętego Franciszka

z okazji setnej rocznicy ogłoszenia Listu apostolskiego „Maximum illud”

o działalności prowadzonej przez misjonarzy na świecie

Do Czcigodnego Brata

Kardynała Fernando Filoniego,

Prefekta Kongregacji ds. Ewangelizacji Narodów

30 listopada 2019 r. będziemy obchodzili setną rocznicę ogłoszenia Listu apostolskiego *Maximum illud*, którym Benedykt XV pragnął na nowo zdynamizować misyjną odpowiedzialność za głoszenie Ewangelii. Był rok 1919: pod koniec straszliwej wojny światowej, którą nazwał „bezsensowną rzezią”¹, Papież dostrzegał potrzebę ewangelicznego przekształcenia działalności misyjnej na świecie, tak aby została oczyszczona z wszelkiej kolonialnej spuścizny i trzymała się z dala od tych dążeń nacjonalistycznych i ekspansjonistycznych, które spowodowały wiele katastrof. „Kościół Boży jest powszechny i nie jest obcy żadnemu ludowi ani narodowi”² – pisał, zachęcając także do odrzucenia wszelkich form interesowności, ponieważ tylko głoszenie i miłość Pana Jezusa, potwierdzone świętością życia i czynionym dobrem, są sensem misji. W ten sposób Benedykt XV dał więc szczególny impuls misji *ad gentes*, starając się za pomocą narzędzi pojęciowych i komunikacyjnych używanych w tamtym okresie rozbudzić, szczególnie wśród duchowieństwa, świadomość obowiązku misyjnego.

Jest to odpowiedź na wciąż aktualne wezwanie Jezusa: „Idźcie na cały świat i głoscie Ewangelię wszelkiemu stworzeniu!” (Mk 16, 15). Posłuszeństwo temu poleceniu Pana nie jest dla Kościoła opcją: jest jego „niezbędnym zadaniem”, jak to przypomina Sobór Watykański II³, ponieważ Kościół „z natury swojej jest misyjny”⁴. „Obowiązek ewangelizacji należy uważać za łaskę i właściwe powołanie Kościoła; wyraża on najprawdziwszą jego właściwość. Kościół jest dla ewangelizacji”⁵. Aby wyrazić tę właściwość i głosić Jezusa, ukrzyżowanego i

¹ *Lettera ai capi dei popoli belligeranti*, 1 sierpnia 1917, AAS IX (1917), 421-423.

² Benedykt XV, List apostolski *Maximum illud*, 30 listopada 1919, *Breviarium missionum* t. 1, ATK, Warszawa 1979, s. 200-216.

³ Dekret o misyjnej działalności Kościoła *Ad gentes*, 7 grudnia 1965, 7.

⁴ Tamże, 2.

⁵ Paweł VI, Adhortacja apostolska *Evangelii nuntiandi*, 8 grudnia 1975, 14.

zmarłychwstałego dla wszystkich, Zbawiciela żyjącego, Miłosierdzie zbawiające, Sobór stwierdza ponadto, że „Kościół powinien pod wpływem Ducha Chrystusowego kroczyć taką samą drogą, jaką postępował Chrystus, to znaczy drogą ubóstwa, posłuszeństwa, posługi i poświęcenia siebie”⁶, to znaczy, by naprawdę przekazywał Pana, „zasadę i wzór tej odnowionej, napełnionej braterską miłością, uczciwością i pokojowym duchem ludzkości, do której wszyscy tęsknią”⁷.

To, co leżało na sercu Benedyktowi XV niemal sto lat temu, i to, co nam przypomina od ponad pięćdziesięciu lat dokument soborowy, jest niezmiennie aktualne. Dziś, tak jak wówczas „Kościół posłany przez Chrystusa celem objawienia i udzielenia miłości Bożej wszystkim ludziom i narodom, jest świadomy tego, że ma jeszcze do wypełnienia ogromne dzieło misyjne”⁸. W tej kwestii Jan Paweł II zauważył, że „Misja Chrystusa Odkupiciela, powierzona Kościołowi, nie została jeszcze bynajmniej wypełniona do końca” i że „gdy obejmujemy spojrzeniem ludzkość, przekonujemy się, że misja Kościoła dopiero się rozpoczyna i że w jej służbie musimy zaangażować wszystkie nasze siły”⁹. Dlatego też, w słowach, na które chciałbym obecnie zwrócić uwagę wszystkich, wezwał Kościół do „odnowy zaangażowania misyjnego”, w przekonaniu, że misje „odnawiają Kościół, wzmacniają wiarę i tożsamość chrześcijańską, dają życiu chrześcijańskiemu nowy entuzjazm i nowe uzasadnienie. «Wiara umacnia się, gdy jest przekazywana!» Nowa ewangelizacja ludów chrześcijańskich znajdzie natchnienie i oparcie w oddaniu się działalności misyjnej”¹⁰.

W adhortacji apostołskiej *Evangelii gaudium*, zbierając owoce XIII Zwyczajnego Zgromadzenia Ogólnego Synodu Biskupów, zwołanego, aby zastanowić się nad *Nową ewangelizacją dla przekazu wiary chrześcijańskiej*, pragnąłem ponownie przedstawić całemu Kościołowi takie pilne zadanie: „Jan Paweł II zachęcił nas do uznania, że «należy troszczyć się żywo o przepowiadanie» skierowane do tych, którzy stoją z dala od Chrystusa, «gdyż jest to pierwsze zadanie Kościoła». Działalność misyjna «stanowi także dziś największe wyzwanie dla Kościoła», a «sprawa misji powinna być na pierwszym miejscu». Co by się stało, gdybyśmy rzeczywiście potraktowali te słowa na serio? Po prostu uznalibyśmy, że działalność misyjna stanowi *paradygmat każdego dzieła Kościoła*”¹¹.

⁶ Dekret *Ad gentes*, 5.

⁷ Tamże, 8.

⁸ Tamże, 10.

⁹ Encyklika *Redemptoris missio*, 7 grudnia 1990, 1.

¹⁰ Tamże, 2.

¹¹ Adhortacja apostołska *Evangelii gaudium*, 24 listopada 2013, 15.

To, co chciałem wyrazić, wydaje mi się po raz kolejny niemożliwe do odłożenia na później: „ma znaczenie programowe i poważne konsekwencje. Mam nadzieję, że wszystkie wspólnoty znajdą sposób na podjęcie odpowiednich kroków, aby podążać drogą duszpasterskiego i misyjnego nawrócenia, które nie może pozostawić rzeczy w takim stanie, w jakim są. Obecnie nie potrzeba nam «zwyczajnego administrowania». Bądźmy we wszystkich regionach ziemi w «permanentnym stanie misji»¹². Nie bójmy się podejmować, z ufnością w Bogu i wielką odwagą „«opcji misyjnej», zdolnej przemienić wszystko, aby zwyczaje, style, rozkład zajęć, język i wszystkie struktury kościelne stały się odpowiednią drogą bardziej dla ewangelizowania współczesnego świata, niż do zachowania stanu rzeczy. Reformę struktur, wymagającą nawrócenia duszpasterskiego, można zrozumieć jedynie w następujący sposób: należy sprawić, by stały się one wszystkie bardziej misyjne, by duszpasterstwo zwyczajne we wszystkich swych formach było bardziej ekspansywne i otwarte, by doprowadziło pracujących w duszpasterstwie do nieustannego przyjmowania postawy «wyjścia» i w ten sposób sprzyjało pozytywnej odpowiedzi ze strony tych wszystkich, którym Jezus ofiaruje swoją przyjaźń. Jak mówił Jan Paweł II do biskupów Oceanii: «wszelka odnowa Kościoła musi mieć misję jako swój cel, by nie popaść w pewnego rodzaju kościelne zamknięcie się w sobie»¹³.

List apostolski *Maximum illud* zachęcał, z duchem proroczym i ewangeliczną odwagą, aby wyjść poza granice narodów, żeby dawać świadectwo o zbawczej woli Boga poprzez powszechną misję Kościoła. Zbliżające się stulecie jego opublikowania niech będzie bodźcem do przewyciężenia powracającej pokusy, która czai się za wszelką introwersją kościelną, za wszelkim zamknięciem w swoich bezpiecznych granicach, za każdą formą pesymizmu duszpasterskiego, za wszelką bezpłodną tęsknotą za przeszłością, abyśmy mogli się otworzyć na radosną nowość Ewangelii. Także w naszych czasach, rozdartych tragediami wojny i zagrożonych zasmucającą chęcią podkreślania różnic i wzniecania konfliktów, niech z nowym zapalem zostanie zanesiona do wszystkich Dobra Nowina, że w Jezusie przebaczenie zwycięża grzech, życie pokonuje śmierć, a miłość strach, dając poczucie bezpieczeństwa i nadzieję.

Z takim przekonaniem, akceptując propozycję Kongregacji ds. Ewangelizacji Narodów, ogłaszam październik 2019 roku *Nadzwyczajnym Miesiącem Misyjnym*, aby bardziej rozbudzić świadomość *missio ad gentes* i podjąć z nową energią misyjną przemianę życia i duszpasterstwa. Dobrym przygotowaniem do *Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego* w 2019 roku może być także misyjny październik 2018 roku, tak aby wszystkim wiernym naprawdę

¹² Tamże, 25.

¹³ Tamże, 27.

leżało na sercu głoszenie Ewangelii i przekształcenie ich wspólnot w rzeczywistości misyjne i ewangelizacyjne; aby mocniej pokochać misję, która „łączy się z miłością do Jezusa, ale jednocześnie z miłością do Jego ludu”¹⁴.

Tobie, Czcigodny Bracie, kongregacji, której przewodniczysz, i Papieskim Dziełom Misyjnym powierzam zadanie rozpoczęcia przygotowania tego wydarzenia poprzez wszechstronne uwrażliwianie Kościołów partykularnych, instytutów życia konsekrowanego i stowarzyszeń życia apostołskiego, a także stowarzyszeń, ruchów, wspólnot i innych kościelnych instytucji. Niech Nadzwyczajny Miesiąc Misyjny będzie intensywnym i owocnym czasem łaski, poprzez promowanie inicjatyw oraz nasilenie w szczególności modlitwy – duszy wszelkiej misji, głoszenie Ewangelii, rozważania biblijne i teologiczne na temat misji, dzieła miłosierdzia chrześcijańskiego i konkretne działania współpracy i solidarności między Kościołami, aby obudził się entuzjazm misyjny i aby nigdy nas z niego nie okradziono¹⁵.

FRANCISZEK

Watykan, 22 października 2017 roku

XXIX Niedziela Zwykła

Wspomnienie św. Jana Pawła II

Światowy Dzień Misyjny

© Libreria Editrice Vaticana

© Opracowanie – Papieskie Dzieła Misyjne w Polsce

¹⁴ Tamże, 268.

¹⁵ Por. tamże, 80.